

1976 OKT 17

792

NÉPSZABADSÁG

lumbágó —

244
EMLEK IS, VARÁZSLAT IS

A Radnóti Színpad bemutatója felújított otthonában

A három és fél éves otthonatlanság és bolyongás után felújított, szép, modern Nagymező utcai színházába visszatért *Irodalmi Színpad*, immár költőeszményképének, *Radnóti Miklósnak* nevét fölvéve, első műsorával névadójának adózott. Emléket idézett emberi-költői teljességet közelítve, fölkelte a poézis pódiumi varázslatát is.

Töprengék, gondolatban összetevőkre bontva a *Sem emlék, sem varázslat* című műsört, kutatom az okát: miért jó? Mert a szerkesztő *Gelléri Agnesnak* — *Dante* pokoljárását és *Vergiliust* idézve — sikerült olyan keretet ötvöznie, amelybe magas drámai hőfokon, természetes simulással, korok és szenvedések hasonlatát fölmutatva, úgy illeszkednek a versek és prózarészletek, hogy nagy számuk ellenére sem váltak közömbösítő-fárasztóvá? Mert a rendező *Gáspár János* úgy szintetizálta a színpad és a pódium sajátosságait, hogy bár egy-egy mozdulat, hang- és fényeffektus, mozgásba lendült ruhadarab, néhány játékelem és szerepszerűség a hagyományos színjátszást idézi, a műsor egészén a költői gondolat uralkodik? Mert a közvetített *üzenet* „lélektől lélekig” vándorolva — a terembei csend és feszültség legmélyebb fokozataiból ítélve — bekapcsolta a nézőket-hallgatókat az üzenet áramkörébe?

Úgy lehet, mindezekért, ám a legfontosabbnak azt tartom, hogy teljességében emelte fénybe *Radnóti Miklósnak* a halállal szembeállított és azon túlmutató hazaszeretetét, amelynél — *Ortutay Gyula* szavaival — „megrendítőbb,

szemérmesebb, igazabb szeretetét a hazának aligha ismerjük”.

„Le kell tépnünk a szavak árarcát, hogy meglássuk igazi, drámai mivoltukat, hogy hozzáférközhessünk a valódi asszociációkhoz, a tudatos és öntudatlan lelki rugókhöz, szóval az élményhez, amelyből kiszakadtak” — írta *Hevesi Sándor*. Úgy tetszik, hogy a Radnóti Színpad társulata sikerrel kezdi kikovácsolni azt a versmondó stílust, amely a retorikus, teátrálisan ágáló szavala-ton győzelemeskedve, az előadóművész egyéniségét is megőrizve, egyszersmind szerényen, hivalkodás nélkül, a nézőt a költő személyéhez és mondandójához fűzve tolmácsolja a költeményt. S mert minden rosszban akad jó is: e stílus kialakítását bizonytalansággal erőteljesen segítette a háromszentes „kalandozás”, a fellépések az ország és az alkalmi színpadok különböző tájain.

A *Sem emlék, sem varázslat* előadóművészi teljesítményét is ez, a színészi egyéniség változataiban is egységes előadóstílus fémjelezte, élén *Bálint András*, *Husztai Péter*, *Keres Emil*, *Kozák András* és *Pécsi Ildikó* néhány nagyon erőteljes, gondosan fölépített verstolmácsolásával. Jól kapcsolódott hozzájuk a műsorban *Döry Virág*, *Gordon Zsuzsa*, *Somhegyi György*, *Verdes Tamás*.

Csikós Attila vetített díszletképei és *Prokópius Imre* zenei összeállításai más-más módon korhű és hangulatkeltő: *Meluzsin Mária* „kábátjelmezei” a háttérben maradó drámai cselekményt szolgálják.

Havas Ervin